

Górnik z Knurowa, Biskupem w Brazylii

Sto lat temu, w Knurowie urodził się Reinhard Pietrulla. Był synem inżyniera górniczego Roberta i Anny z domu Mańka. Wzorem ojca sposobił się do pracy w górnictwie. Jednak po dwóch latach pracy w kopalni, w wieku 20 lat, wstąpił do Zakonu Braci Mniejszych i przyjął imię Anzelm. W 1927 roku po złożeniu profesji czasowej, za zgodą przełożonych wyjechał do Brazylii. W 1947 roku, po 20 latach pobytu otrzymuje obywatelstwo brazylijskie, a Papież Pius XII mianuje zakonnika pochodzącego z Knurowa - biskupem Conany.

Reinhard Jan Pietrulla urodził się 12 września 1906 w Knurowie na Górnym Śląsku, jako jedyny syn inżyniera górniczego Roberta i Anny z domu Mańka, ojciec był sztygarem knurowskiej kopalni. Ochrzczony został w kościele parafialnym p.w. św. Katarzyny w Gierałtowicach przez ówczesnego proboszcza tej parafii ks. Władysława Robotę (Knurów należał wtedy gierałtowskiemu parafii). Rodzicami chrzestnymi byli Ignacy Mańka i Helena Lomozik. Reinhard Pietrulla miał sześć siostr, z których trzy obrały sobie życie zakonne. W rodzinnym Knurowie uczęszczał do szkoły podstawowej, a od 1917 roku do gimnazjum państwowego, sposobiąc się do podjęcia - wzorem ojca, pracy inżynierskiej w kopalni. W tym czasie Górny Śląsk stał się sceną przełomowych wydarzeń, związanych z zakończeniem I wojny światowej i trzema kolejnymi powstaniem śląskimi, w następstwie których Knurów znalazł się w 1922 roku w granicach odrodzonego państwa polskiego. Zapewne konflikty spowodowane nietolerancją i występującymi podziałami spowodowały, że on sam po zaledwie dwuletniej pracy w kopalni w wieku dwudziestu lat wstąpił, w 1926 roku do Zakonu Braci Mniejszych, przyjmując imię zakonne Anzelm. Wtedy to zapewne zapadła decyzja o opuszczeniu podzielonego wówczas Górnego Śląska i o wyjeździe, za zgodą przełożonych do Brazylii. Z krajem tym pozostał związany do końca życia, jako członek tamtejszej prowincji franciszkańskiej św. Antoniego z Padwy w miejscowości Recife.

W Brazylii ukończył studia filozoficzno-teologiczne w seminarium Sao Salvador w trakcie których złożył 1 maja 1930 roku profesję wieczystą w Zakonie Braci Mniejszych, a w 1932 roku wyświęcony został na kapłana przez metropolitę i prymasa Brazylii abp. Augusto Alvaro de Silna. Ojciec Anzelm Pietrulla na czele prałatury Santarem w Brazylii, powierzonej trosce franciszkanów stanął w 1941 roku. Po kolejnych sześciu latach pochodzący z Knurowa zakonnik mianowany został w 1947 roku przez Papieża Piusa XII biskupem tytularnym Conany, pozostając nadal przełożonym prałatury Santarem. Sakrę biskupią otrzymał z rąk ówczesnego nuncjusza apostolskiego w Brazylii oraz prymasa Brazylii. Kilka miesięcy wcześniej, po dwudziestu latach pobytu w tym kraju, Ojciec Anzelm Pietrulla otrzymuje obywatelstwo brazylijskie. Nie zapomniał jednak, że pochodzi z Górnego Śląska, bo jako zawołanie biskupie obrał słowa „*Gratiae et veritati*” (dzięki prawdzie), a w symbolice swego herbu umieścił również godło franciszkanów.

Na czele prałatury Santarem ojciec Anzelm stał przez osiem lat, a jego posługa wyróżniona została przez miejscową ludność nadaniem mu honorowego obywatelstwa miasta Santarem. W 1949 roku dotychczasowy biskup Conany przeniesiony został przez papieża Piusa XII na urząd ordynariusza diecezji Camping Grande, a po kolejnych sześciu latach w 1955 roku uzyskuje kolejne przeniesienie do nowo utworzonego biskupstwa Tubarao, w stanie Santa Catarina. Podejmuje trudne zadania i odnosi sukcesy, organizuje na terenie młodego kościoła seminarium duchowne. Dostrzegając potrzebę ewangelizacji na terenach, gdzie kapłan nie wszędzie mógł dotrzeć, zakupił na potrzeby swojej diecezji rozgłośnie radiową, która działa odtąd jako radio diecezjalne „Tuba”. Utworzył 24 nowe parafie, zatroszczył się o sprowadzenie do Santa Catarina kilku zakonów i zgromadzeń zakonnych do pomocy w pracy duszpasterskiej. Do 1980 roku osobiście wyświęcił 52 kapłanów diecezjalnych i 31 zakonnych. W 1971 roku biskup Pietrulla dokonał poświęcenia wzniesionej jego staraniem nowej katedry w Tubarao, przy której to okazji otrzymał kolejne honorowe obywatelstwo brazylijskiego miasta. Uczestniczył we wszystkich czterech sesjach Soboru Watykańskiego II, a potem czuwał nad przebiegiem wprowadzenia reform soborowych w powierzonej mu diecezji.

W jubileuszowym dla diecezji Tubarao roku 1980 liczyła ona 600 tyś. mieszkańców, pośród których w 52 parafiach posługę duszpasterską nosiło 63 kapłanów diecezjalnych i 40 zakonnych, a w Wyższym Seminarium Duchownym kształciło się 30 kleryków (w niższych seminariach 115).

Za pontyfikatu papieża Jana Pawła II biskup Anzelm Pietrulla również odwiedził Rzym i Watykan, gdzie przyjęty został przez papieża-Polaka na audiencji prywatnej.

Nigdy natomiast od czasu wyjazdu do Brazylii w 1927 roku nie było mu dane przyjechać na Górną Śląsk i odwiedzić rodzinnego Knurowa. Po drugiej wojnie światowej natomiast kilkakrotnie odwiedzała Knurów i rodzinny dom przy ulicy Niepodległości 56 jego matka Anna, opowiadając o „knurowskim biskupie z dalekiej Brazylii”.

W 1981 roku, gdy osiągnął wiek 75 lat papież Jan Paweł II przyjął rezygnację biskupa Anzelma z dalszego kierowania diecezją. Jako emerytowany biskup nadal pozostał w Brazylii. Najpierw podjął się czynić posługę spowiednika w sanktuarium św. Franciszka z Asyżu w Caninde, ostatni okres życia spędził w Tubarao, gdzie zmarł 25 maja 1992 roku w wieku 84 lat, w 65 roku życia zakonnego po 60. latach kapłaństwa i 44. roku biskupstwa.

Na podstawie słownika biograficznego
Polscy biskupi franciszkańscy- Kraków 2003

Opracował Bogusław Szyguła
Kustosz Izby Tradycji KWK „Knurów”
e-mail; bszyguła@wp.pl tel. 506 599 168

W załączeniu

Catholic –Hierarchy ;kopia strony www

Wypis Księgi metrykalnej; chrzty Gierałtowice no;163

Odpis aktu urodzenia 85/1906

Kopia aktu urodzenia 85

Zdjęcia Biskupa Anzelma

Inne dokumenty;

SCHEMATISMUS ORDYNUS FRATRUM MINORUM - ASSISII 1975 -str. 871

SCHEMATISMUS TOTIUS ORDINIS FRATRUM MINORUM – FLORENTINE – str. 664

ACTA ORDINIS FRATRUM MINORUM –CURIA GENERALIS ROMA 1992 – str. 217

Polscy biskupi franciszkańscy- Kraków 2003 – str.120- 122